

Vejledning til plakaten Tilrettelæggelse, Tilpasning og Tilbage melding

På plakaten Tilrettelæggelse, Tilpasning og Tilbage melding findes to modeller:

- Åbne opgaver - præsenterer forslag til tilrettelæggelse af åbne opgaver
- Aktivitetshjulet - præsenterer konkrete og lavpraktiske fif til tilpasninger af aktiviteter

Tilrettelæggelse Tilpasning Tilbage melding

Ideer til åbne opgaver

- Undersøg forskellige måder at løse opgaver på.
- Hvilke forskellige bevægelser kan I bruge?
- Lav jeres eget spilreg. I må bruge følgende redskaber...
- Hvordan kan I bruge arme, ben og muskler til denne aktivitet?
- Hvordan kan I sætte loven, så alle er med?
- Hvilke forskellige øvelser, der kan bruges til dette spil.
- Find den aktivitet, der passer bedst, når I skal løse et...

Ideer til afrunding af åbne opgaver

- Forklar, hvordan I løste opgaven.
- Hvad var vigtigt for jer i opgaven?
- Vil jeres lærer og de andre.
- Prøv hinandens løsninger.
- Kom med kommentarer og forslag til de andres løsninger.

Tid

- Forudsigelighed og struktur er vigtigt for nogle elever. Vær tydelig om øvelsens varighed. Brug evt. et visuelt redskabingsul og giv den enkelte elev mulighed for at tage en timeout.
- Elever kan have brug for ekstra tid til at udføre aktiviteterne. Eleverne kan fx være og udbytte nedbættede hastigheden og benytte 2/2 takt i stedet for 4/4 takt. • Ved stationsøvelser/ øvelser kan eleverne have brug for dobbelt tid på stationen.

Krop

- Sæt ord på de idrætsfaglige elementer krydset til kroppen. • Sæt åbne opgaver, der giver eleverne mulighed for at eksperimentere med kroppens bevægemønstre og muligheder med åbne i deres egne forudsætninger. • Vær opmærksom på at det kan være ubehageligt for nogle elever at være i berøring med andre elever eller blive forstuet.

Retningslinjer

- Differentiér reglerne, så der gælder forskellige regler for forskellige elever. På den måde bliver alle udfordret på eget niveau. fx kan elever uden nedbøt funktionerne bevæge sig baglæns eller hente inddrag eleverne i tilpasning af aktiviteter og retningslinjer. Tilføj evt. specifikke regler til enkelte elever. • For nogle elever er klare regler en hjælp. Disse elever kan dog også have brug for fleksibilitet i regler, fx om muligheder for pauser.

Relationer

- Det kan være en hjælp for nogle elever over en periode at have en fast makker eller tale. Dette skaber desuden mulighed for udvikling af sociale kompetencer. • Længde uformelle relationer mellem eleverne ved at en elev skal "tage sig af" en anden elev. Forsøg at opstille regler og opgaver, hvor eleverne med særlige behov får en central rolle i opgaveløsningen. • Nogle elever kan have det bedst med små hold i stedet for store grupper.

Deltagelse og læring

Formidling & oplysning
Tid
Retningslinjer
Relationer
Feedback
Fokus
Krop
Rekvisitter
Drivkraft & interaktion
Rum

Dans og udtryk

Vand-aktiviteter

Kropebasis

Løb, spring og kast

Redskab-aktiviteter

Boldbasis og boldspil

Natur- og udeliv

Fysisk træning

Rekvisitter

- Færdige bolde, kegler, veste osv. er gode til at skabe struktur og markere hold eller fælgere.
- Brug kompenserede rekvisitter - fx ramper og nedløb, så elever kan tulle bolde i stader for at kaste, isoleringsmateriale eller tæpper kan bruges som "forlængt arm". • Lette bolde og balloner giver længere svøvetid og kan evt. hænges op i en snor. • Brug også løst papir, som er nemmere at holde og kaste. • Bløde bolde, evt. med lyd kan hjælpe elever med synsdeficiens.

Rum

- Tydelige markeringer og baner hjælper de fleste. Brug kegler i ens farver til stafthold, så holdet holder på med bare osv. • Elever med synsdeficiens kan få gavn af taktil markering af banen fx ved at tape en snor fast til gulvet.
- Nogle elever har brug for en fast plads ved aktiviteter, fx markeret med tæppefliser, kegler, baner eller hullingsringe. Vær opmærksom på, hvordan elementer i rummet kan virke forstyrrende, være en forhindring eller kan hjælpe.

Alle børn med i idrætsfaget

dansk skoleidræt

Se mere om plakaten på [www.dansk-skoleidræt.dk](#)

Videnscenter om handicap | PARASPORT DANMARK

Alle børn med i idrætsfaget - Udvikling af sociale kompetencer og fysisk aktivitet. Denne plakat er udviklet af Dansk Skoleidræt i samarbejde med Videnscenter om Handicap, Handicapcenter og Synscenter.

Åbne opgaver

Introduktion til modellen:

Modellen Åbne opgaver sætter fokus på, at undervisningen tilrettelægges med afsæt i overvejelser om undervisningsformer og formuleringer af opgaver i idræt. Der kan være store fordele ved, at elever med særlig behov arbejder med forskellige typer af åbne opgaver i stedet for lukkede og deduktive opgaver. Dermed sættes der fokus på opgave- og problemløsning, og eleverne kan eksperimentere **med** at forny aktiviteten ved at bruge forskellige metoder. Det giver mulighed for, at der er flere veje til målet, og derfor flere resultater til opfyldelse af målet for undervisningen.

Åbne opgaver og fleksible rammer fremmer elevernes mulighed for at være en del af fællesskabet. Det er dog vigtigt, at der stadig er tydelige rammer.

Sæt fokus på opgave- og problemløsning. Lad eleverne eksperimentere for at løse opgaven. Dermed vil der være flere resultater, der kan opfylde målet for undervisningen.

Ideer til åbne opgaver

- Undersøg forskellige måder at bevæge jer på.
- Hvilke forskellige bevægelser kan I bruge?
- Lav jeres eget spil/leg. I må bruge følgende redskaber...
- Hvordan kan I bruge arme, ben og muskler til denne aktivitet?
- Hvordan kan øvelsen laves, så alle er med?
- Find forskellige øvelser, der kan bruges til dette spil.
- Find den aktivitet, der passer bedst, når I skal løse at...

Ideer til afrunding af åbne opgaver

- Forklar, hvordan I løste opgaven.
- Hvad var vigtigst for jer i opgaven?
- Vis jeres løsning for de andre.
- Prøv hinandens løsninger.
- Kom med kommentarer og forslag til de andres løsninger.

Dans og udtryk

Kropsbasis

Redskabsaktiviteter

Natur- og udeliv

Løb, spring og kast

Vandaktiviteter

Boldbasis og boldspil

Fysisk træning

At tilegne sig kompetencer i idræt er en proces, der hele tiden kan kvalificeres. Spørgsmålet: "Har eleven løst opgaven?" er ikke nær så interessant eller relevant, som "hvordan har eleven løst opgaven?". Hensigten er, at eleverne tilegner sig funktionelle og meningsfulde bevægelseskompetencer og forstår at anvende disse til løsning af praktiske problemstillinger. Derved minimeres indholdet af mekaniske arbejds gange for idrætsudfoldelsen.

Sådan bruger I modellen:

I arbejdet med det næste undervisningsforløb eller årsplanen i idræt tilrettelægges de indholdsområder, I vil arbejde med i en given periode. Derudover vælges de undervisningsformer, der knytter sig til det givne område, og her kan åbne opgaver være et bevidst valg på lige fod med andre undervisningsformer. Overvejelserne omkring udformningen af de åbne opgaver skal tage udgangspunkt i den specifikke elevsammensætning, således at ALLE elever bliver udfordret og oplever at kunne deltage i forskellige konstellationer med forskelligt indhold i undervisningen.

Spørgsmålene i modellen er idéer til oplæg af åbne opgaver – både hvordan de designes samt afrundes.

Vær opmærksom på at holde fokus på hele idrætsfagets formål, som blandt andet betoner det forpligtende idrætsfællesskab.

Overvej for hvert indholdsområde, hvilke typer af åbne opgaver og formuleringer, der er mest hensigtsmæssig.

Opgaverne stilles, så alle kan være aktive, bidrage og samarbejde med de forudsætninger, de hver især har.

Herunder finder du yderligere spørgsmål, du kan stille eleverne undervejs til at understøtte deres arbejde med åbne opgaver.

Under elevernes arbejde med åbne opgaver:

- Hvad mangler I for at kunne løse opgaven?
- Hvad, tror I, er problemet?
- Hvordan kan I ændre på problemet eller opgaven for at finde andre løsninger?
- Hvad har I arbejdet med tidligere, som I kan tage i brug?

Afrunding af åbne opgaver:

- Prøv at forklare, hvorfor I tror det?
- Er der andre, som har samme løsning men en anden forklaring?
- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem jeres forklaringer?
- Hvordan kan I overbevise andre om, at det er en løsning?

Dette tages med videre til Aktivitetshjulet med tilpasninger

Med en overordnet års- eller forløbsplan samt de valgte undervisningsformer, er I nu klar til at arbejde med specifikke velvalgte aktiviteter. Her er Aktivitetshjulet en egnet didaktisk model. I Aktivitetshjulets yderring findes elementet ”fokus”, hvor I nu, fra modellen Åbne opgaver, kan anvende åbne opgaver som undervisningsform.

Aktivitetshjulet med tilpasninger

Introduktion til modellen:

Aktivitetshjulet er et didaktisk værktøj, som kan anvendes til at beskrive, analysere og udvikle aktiviteter. Denne version af aktivitetshjulet adskiller sig fra det originale hjul ved at fokusere på arbejdet med at sikre, at alle børn oplever deltagelse, læring og fællesskab i idræt.

Sådan bruger I modellen:

Med afsæt i jeres valg af indholdsområder og undervisningsformer for undervisningen kan I nu tilrettelægge og forberede aktiviteter for hvert indholdsområde.

”Fokus” i aktivitetshjulets yderring har I med forrige model fået hjælp til at definere – altså et fokus hvor tilrettelæggelsen af åbne opgaver er omdrejningspunktet. De øvrige kategorier i hjulet bruger I til at tilpasse og justere aktiviteten, så den skaber så høj deltagelsesgrad for alle elever som muligt. Du kan finde konkrete og lavpraktiske fif til tilpasninger i modellen.

Vær opmærksom på, at enhver ændring et sted i hjulet påvirker de andre kategorier og dermed aktiviteten.

Dette tages med videre til næste team-møde:

Med udgangspunkt i de aktiviteter, du har gennemført på klasserne, kan du ved brug af aktivitetshjulet reflektere over, hvordan undervisningen lykkedes. Del erfaringer og tilbagemeldinger med dit team – både det, du kan se – kropsligt og deltagelsesmæssigt hos eleverne – og de tilbagemeldinger, du får ved at spørge eleverne.

Find mere på:

tibis.dk/aktivitetshjulet – for yderligere tilpasninger af elementerne i Aktivitetshjulet.

